

16 III / 11

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Banca Poporală“ Dej, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Săliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economia“ Cohalm, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănițerul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Industria“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Poporul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Unirea“, „Victoria“, „Vlădeasa“, „Zărândeana“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui em² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 11 Martie 1906.

Nr. 10.

Expozițiunea din București.

În scopul instalării unei Secțiuni a Băncilor române în Pavilionul Românilor din Ungaria, care se va ridica la Expozițiunea generală română din 1906, Biroul Delegațiunii Băncilor române a lansat la 10 Martie a. c. următorul

Circular

cătră Onor. Direcțiuni ale Institutelor rom. de credit.

Din Apelul Comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, publicat în Nrul 53 al „Revistei Economice“ din 31 Decembrie 1905, Onoratele Direcțiuni ale Băncilor române s'au putut informa asupra dispozițiilor luate cu privire la participarea Românilor din Ungaria la Expozițiunea generală română din București și îndeosebi asupra planului de a construi pentru noi un Pavilion separat, în care se va instala și o secțiune specială a Băncilor române.

În senzul acestei programe Comitetul „Asociațiunii“ și Direcțiunea Pavilionului s'au adresat Biroului Delegațiunii Băncilor române cu învitarea: ca să se angajeze la aranjarea și înzestrarea Secțiunii Băncilor, și subscrisul Birou, având în vedere de o parte importanța atât economică cât și națională-culturală a Expozițiunii, iar de altă parte succesul extraordinar ce l-a avut despărțământul Băncilor la Expozițiunea aranjată în anul trecut în Sibiu, s'a crezut dator a se conforma cererei ce i-s'a adresat și a primit angajamentul de a aranja și înzestra în Pavilionul Românilor din Ungaria dela Expozițiunea generală română din București, o *Secțiune specială a Băncilor române.*

Biroul Delegațiunii vine acum a cere pentru această lucrare consensul Direcțiilor dela singuraticile noastre Institute de

credit, și în acest scop le comunică în următoarele programa după care proiectează aranjarea Secțiunii.

În vederea Expozițiunii din București au fost reținute la „Asociațiune“ *tabelele grafice* compuse în anul trecut, pentru Expozițiunea din Sibiu, asupra dezvoltării Băncilor române și asupra stărilor lor dela 1 Ianuarie 1905. Biroul Delegațiunii crede că aceste *tabele*, compuse cu mare osteneală și cu cheltuieli considerabile, sunt și astăzi, după timp de abia un an în care nu s'au ivit schimbări mai esențiale, destul de actuale pentru a putea fi expuse la București și pentru a atrage atențiunea vizitatorilor.

Biroul Delegațiunii propune deci, ca *tabelele speciale* ale celor 76 Bănci cari au participat la Expozițiunea din Sibiu, să se expună fără orice schimbare și la București.

Aceste 76 institute sunt următoarele:

Albina, Sibiu.
Ardeleana, Orăștie.
Arieșana, Turda.
Auraria, Abrud.
Aurora, Năsăud.
Avrigeana, Avrig.
Banca poporală, Dej.
Berzovia, Jidovin.
Bihoreana, Oradea-mare.
Bistrițana, Bistrița.
Bocșana, Bocșa-montană.
Brădetul, Orlat.
Cassa de împrumut, Bicaz.
Cassa de păstrare, Miercurea.
Cassa de păstrare, Săliște.
Cassa de păstrare, Sasca-montană.
Concordia, Uzdin.
Cordiana Fofeldea.
Coroana, Bistrița.
Corvineana, Hunedoara.
Creditul, Zernești.
Crișana, Brad.
Cugiereana, Cugir.
Detunata, Bucium.
Doina, Câmpeni.
Economia, Cohalm.

Economul, Cluj.
 Făgețana, Făgef.
 Fortuna, Rodna-veche.
 Furnica, Făgăraș.
 Grănițerul, Dobra.
 Hațegana, Hațeg.
 Hondoleana, Hondol.
 Hunedoara, Deva.
 Jiana, Petroșeni.
 Iulia, Alba-Iulia.
 Lipovana, Lipova.
 Luceafărul, Vârșeș.
 Lugojana, Lugoj.
 Mercur, Năsăud.
 Mielul, Poiana.
 Murășana, Reghin.
 Murășanul, M.-Radna.
 Nera, Bozoviciu.
 Olteana, Viștea-inferioară.
 Oraviciana, Oravița.
 Parsimonia, Bran.
 Patria, Blaj.
 Plugariul, Săcădate,
 Poporul, Lugoj.
 Porumbăceana, Porumbacul-inferior.
 Racoțana, Șeica-mare.
 Reuniunea de împrumut, Ilva-mare.
 Rîureana, Capolnoc-Mănăstur.
 Săcana, Sacul.
 Sătmăreana, Seini.
 Schinteia, Tăure.
 Sălăgeana, Jibou.
 Sebeșana, Caransebeș.
 Sebeșana, Sas-Sebeș.
 Sentinela, Satul-nou.
 Silvania, Șimleu.
 Șoimușana, Șoimuș.
 Someșana, Dej.
 Speranța, Borgo-Prund.
 Steaua, Roman-Petre.
 Țibleșana, Caianul-mic.
 Timișana, Timișoara.
 Turnu-Roșu, Boița.
 Ulpiana, Grădiște.
 Venețiana, Veneția-inferioară.
 Victoria, Arad.
 Vlădeasa, B.-Huedin.
 Voileana, Voila.
 Zărândeana, Băița.
 Zlăgneana, Zlatna.

Pentru acele Bănci, cari nu au participat la Expozițiunea din Sibiu, însă ar dori să participe la Expozițiunea din București, Biroul Delegațiunii va îngriji de elaborarea unei *tabele noue* prin bărbați de specialitate, dacă va fi recercat în această privință din partea Direcțiunii vre-unui institut cel mult *până la 1 Aprilie* st. n. a. c.

Ce privește cele trei *tabele generale*, cari au prezentat dezvoltarea și stările totalității Băncilor noastre (Bilanțul general, Contul Profit și Pierdere și Distribuirea Profitului) Biroul Delegațiunii va îngriji, ca acestea să se compună din nou pe baza încheiărilor dela 31 Decembrie 1905. Deasemenea va dispune ca și *hartă Băncilor*, și îndeosebi tur-

nulețele ce arată averea proprie și depozitele, să se facă din nou conform stărilor dela începutul anului curent și în condițiuni mai îngrijite.

Afară de cele înșirate până aci, de a căror procurare și expunere se va îngriji Biroul Delegațiunii, *Secțiunea se va putea complectă încă cu următoarele:*

1. Colecțiunea raporturilor anuale și a bilanțurilor, sau cel puțin ultimul raport și bilanț.

2. Scrieri jubilar, sau alte publicațiuni editate de Direcțiunile Băncilor.

3. Fotografiiile caselor proprii ale Băncilor (și eventual ale interiorului acestora);

4. Un tablou fotografic al membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghiere.

5. Câte o fotografie (format „Visite“) a tuturor funcționarilor, spre a compune din acestea un tablou general.

6. Date asupra instituțiilor filantropice create sau susținute de Băncile noastre.

Toate aceste obiecte sunt a se trimite la Biroul „Asociațiunii“ din Sibiu mai târziu până la 15 Aprilie a. c. (st. n.)

Ce privește în fine *mijloacele bănești* trebuincioase pentru lucrările proiectate de Biroul Delegațiunii și pentru instalarea lor în Pavilion, precum și pentru expedițiunea și retransportarea obiectelor, cari după închiderea Expozițiunii se vor trimite împreună cu tabelele speciale la adresa Băncilor participante, — putem anunța că din contribuiriile făcute pentru expoziția Băncilor din anul trecut, Biroul Delegațiunii a realizat economii, cari vor fi suficiente pentru acoperirea tuturor cheltuelilor împreunate cu participarea la Expoziția din București. Astfel institutele noastre nu vor avea să facă sub acest titlu nici o contribuire nouă. Numai Băncile cari nu au luat parte la Expozițiunea din Sibiu dar ar dori să participe acum la Expozițiunea din București, vor avea să plătească taxele achitate de celelalte institute în anul trecut, spre a putea procura tabelele speciale noue.

După aceste informațiuni ne luăm voia a Vă ruga să binevoiți:

a) a ne răspunde prin subscrierea declarațiunii anexate, dacă consimțiți cu instalarea Secțiunii Băncilor în Pavilionul Românilor din Ungaria dela Expozițiunea din București în conformitate cu programa desfășurată;

b) a notă în formularul de consemnare ce-l anexăm, obiectele ce le veți trimite pentru complectarea Secțiunii în cadrul punctelor înșirate mai sus sub 1—6.

Dorințele și observările ce eventual ni-le veți comunica cu privire la aranjarea Sec-

țiunii, le vom primi cu mulțămintă și le vom considera cu toată prevenirea.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Sibiu, 10 Martie 1906.

Biroul Delegațiunii Băncilor române:

Cosma,
prezident.

Dr. Diaconovich,
secretar.

Asigurarea penziunilor funcționarilor privați în Austria.

O chestiune, care a preocupat în anii din urmă foarte mult spiritele, în special a funcționarilor noștri de bancă, și a format și în coloanele acestei Reviste mai de multeori obiect de discuțiune, este asigurarea penziunilor pentru funcționarii băncilor noastre. Rezultatul real al discuțiilor urmate în jurul acestei chestiuni, importante și ardente, abia se poate numi satisfăcător, căci tot ce s'a ajuns prin ele, este, că la repetitele recomandări ale conferințelor directorilor noștri de bancă: „ca acele bănci, cari nu s'au îngrijit până acum de penziuni pentru funcționarii lor, să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea acestora” — un număr mai mare din băncile noastre, și-au creat câte un modest fond de penziuni. Acestea însă sunt în cele mai multe cazuri departe de a putea satisface toate trebuințele din viitor, iar de asigurarea penziunilor pe altă cale, la vreun institut de penziuni ori rente, pe cât știm noi, abia s'au îngrijit două-trei din băncile noastre, astfel că de fapt cu asigurarea viitorului funcționarilor noștri de bancă, pentru caz de invaliditate, ne aflăm aproape tot acolo, unde ne-am aflat până acum. Și prospectele pentru schimbarea situațiunii actuale în favorul funcționarilor direct interesați în cauză, sunt, în urma învâlmășelilor politice interne, foarte depărtate, căci este cert, că peste tot chestiunea asigurării penziunilor funcționarilor privați de toate categoriile va primi și la noi în țară o soluțiune mai mult ori mai puțin satisfăcătoare numai, când statul cu autoritatea sa, luând afacerea în mâinile sale, va impune asigurarea penziunilor în mod obligator, precum s'a făcut aceasta de curând în vecina Austria. Acolo proiectul de lege prezentat de guvern asupra asigurării penziunilor funcționarilor privați a fost deja primit de Casa deputaților și s'a înaintat acum la Senatul imperial, astfel că în curând va putea primi prea înalta sancțiune.

Iată dispozițiile mai esențiale ale acestei legi, unică în felul ei pe întreg continentul și fără îndoială de mare importanță din punct de vedere social-politic, căci împlinește măcar în parte dorințele și pretenziunile funcționarilor privați, în ce privește asigurarea viitorului lor și al familiilor și orfanilor lor.

Asigurarea este obligatorie și anume față de toți funcționarii privați (incluzive personalul auxiliar comercial), cari au împlinit etatea de 18 ani și a căror emolumente la unul și acelaș patron ating anual suma de K 600.—.

Persoanele obligate la asigurare se împart, amăsurat emolumentelor lor anuale (incluzive bani de cuartir, adausuri personale etc.) în 6 (șase) clase. Cl. I venit anual K 600.— K 900.—; Cl. II peste K 900.— K 1,200.—; Cl. III peste K 1,200.— K 1,800.—; Cl. IV peste K 1,800.— K 2,400.—; Cl. V K 2,400.— K 3,000.— și Cl. VI peste K 3,000.—

Corăspunzător celor 6 clase de venituri sunt fixate în lege și premiile: cl. I K 6.—; cl. II K 9.—; cl. III K 12.—; cl. IV K 18.—; cl. V K 24.— și cl. VI K 30.— de fiecare lună. Din premiile acestea cad două treimi ($\frac{2}{3}$) în sarcina patronului și o treime ($\frac{1}{3}$) în sarcina asiguratului. Numai când venitul asiguratului trece peste K 7,200.— cade întreaga premie în sarcina lui. Patronul este obligat a plăti premia completă; îi stă însă în voie a detrage cuota corăspunzătoare din plata lunară a asiguratului.

Institutul de asigurare este obligat a face plăți în favorul asiguratului numai dacă acesta a făcut la fond vărsăminte în curs de 120 de luni (va să zică după 10 ani). Excepțiune este admisă când invaliditatea ori moartea a urmat în cursul serviciului în urma unui accident în legătură cu serviciul.

După contribuiri făcute în curs de 120 de luni renta de invaliditate este: la cl. I K 180.—; la cl. II K 270.—; la cl. III K 360.—; la cl. IV K 540.—; la cl. V K 720.— și la cl. VI K 900.— anual. Pentru fiecare an următor renta anuală crește: la cl. I cu câte K 9.—; la cl. II cu câte K 13.50; la cl. III cu câte K 18.—; la cl. IV cu câte K 27.—; la cl. V cu câte K 36.— și la cl. VI cu câte K 45.— anual.

Dreptul la renta de invaliditate îl acordă fără conziderare la etate *invaliditatea* constatată. După 40 ani (480 contribuiri lunare) asiguratul are necondiționat drept la penzie, fără să fie necesitat a-și documenta invaliditatea. În cazul acesta dacă asiguratul a plătit premiile cu începere dela 18 ani în curs de 480 luni (40 ani de serviciu), atunci cu 58 de ani împliniți îi compete în cl. I o penziune anuală de K 450.—; la cl. II K 575.—; la cl. III K 900.—; la cl. IV K 1,250.—; la cl. V K 1,800.— și la cl. VI K 2,250.—.

Văduva primește *jumătatea penziunii* ce a avut o soțul decedat resp. asupra căreia a avut drept la moartea sa. Va să zică penziunea maximală a văduvei va fi după 40 de ani de serviciu ai soțului: la cl. I K 225.—; cl. II K 287.50; cl. III K 450.—; cl. IV K 625.—; cl. V K 900.— și cl. VI K 1,125.—.

Orfani asiguratului primesc dacă le trăiește mama ca ajutor 25% ale sumei, ce a competat tatălui lor după 120 de contribuiri lunare; dacă sunt orfani și de mamă, 50%. Ajutorul maximal al orfanului de tată va fi prin urmare la cl. I K 112.50; cl. II K 143.75; cl. III K 225.—; cl. IV K 312.50; cl. V K 450.— și cl. VI K 562.50.

Dacă asiguratul moare înainte de 10 ani (120 de contribuiri lunare) atunci văduva resp. orfanii primesc o *escontențare*, egală cu 200% ale sumei, ce ar fi competat decedatului după 10 ani de serviciu (120 contribuiri lunare) va să zică a minimalului rentei de invaliditate în cele 6 clase.

Aceste rente de invaliditate și penziuni sunt *fi-rește minimalul*, pe care statul voiește să-l știe asigurat prin lege pe seama funcționarilor privați austriaci, dintre cari s'au avut în vedere, în prima linie, impiegatii comerciali cu o cualificație mai inferioară de prin diferitele contoare, stabilimente industriale, magazine de mărfuri etc. și personalul comercial auxiliar (calfe, comis-i). Pe când funcționarii privați, cu o cualificație mai superioară, chemați în oficiul lor la o muncă exclusiv ori în preponderanță intelectuală (funcționarii de bancă etc.) cărora, precum legea însaș presupune, institutele în serviciul cărora stau, le asigură rente de invaliditate ori penziuni *mai mari*, decât cele arătate mai sus, cad, de sine înțeles, în afară de dispozițiile legii amintite.

✱

Studii practice de bancă.

(Continuare.)

Depunerile.

Pentru depuneri pe lângă cărțile principale ale depunerilor, pe cari le conduce contabilitatea și despre cari vom vorbi într'un capitol separat, se poartă și *foi de control*, cari in genere luat samănă cu cele ce am zis că sunt in aplicare la „Erdélyi Bank“ din Cluj. Singura deosebire este, că la foile de control ale acestui institut sunt și coloane pentru interese. Interesele însă de regulă nu se calculează aparte, ci deoarece in cărțile de depuneri și așa se controlează calcularea lor, la finea trimestrului și a anului, se cer dela contabilitate sumele ce sunt a se capitaliză și se introduc in foile de control. Dacă însă in cursul anului se ridică total vre-o depunere, lichidatorul, care nu e altul decât calculatorul dela secția principală de calculare, socotește însuș interesele pe baza însemnărilor din foile de control. Incolo fiecare deponent își are foaia de control corespunzătoare contului său, in care se introduce cu + și — intratele și eșitele și care arată totdeauna saldul. Introducerile in foile de control se fac odată cu documentele de cassă. De câteori se face vreun document de cassă de depuneri, saldul se înseamnă și pe acest document, anume in colțul de jos din stânga. Ori, aceasta se face pentruca saldurile să poată fi controlate cu saldurile conturilor din cărțile de depuneri, când se fac trecerile de zi. Ridicările de depuneri se pot face numai dacă documentul de cassă e vidimat și de contabilitate, care controlează dacă conturile și saldurile consumă. Extrase se fac in fiecare lună. Foile de control ale depunerilor se păstrează in ordinea numerică a conturilor. — Despre depunerile vinculate, cum am spus, se conduce o carte separată. Cu toate acestea și pe foile de control, vincularea se face evidentă prin ștampilare, lângă care se ia subscrierea celui in drept a ridică depunerea vinculată. In cărțile de depuneri simplu se înseamnă contul respectiv că depunerea e vinculată. Rezoluțiunile judecătorești relativ la vinculări se introduc in rezumat atât in cartea vinculărilor cât și in cărțile de depuneri și foile de control. Rezoluțiunile însăș se inregistrează in eshibit și se păstrează la cassă.

Conturile curente.

Și pentru conturi curente se poartă pe lângă cărțile de salda conti dela contabilitate, *foi de control*, a a căror împărțire e cât se poate de simplă. Conțin o coloană pentru dat, o alta pentru caracterul poziției (debit sau credit) și in fine o a treia pentru sume. Foile acestea sunt aranjate in mod alfabetic și sunt conduse, cum am amintit, de controlor, care introduce sumele de debit și de credit pe baza documentelor de cassă, respective la afacerile de credit pe baza epistolelor și a altor documente justificative. Extrase se fac in fiecare lună.

Conturi curente au cu deosebire băncile asociate, cari fac reescont la acest institut, dar se pot deschide la cerere și pe lângă acoperire și la alții cari nu sunt asociați. Plătirile in cont curent se pot face sau direct, sau prin poștă, sau prin ordin de transcriere dintr'un cont intr'altul. La plătirile directe in cont-curent, plătitorul prezintă o notă despre suma ce plătește, pe baza căror calculatorul face documentul de cassă de intrate. Despre sumele intrate se eliberează adeverință de primire scrisă de cassă și controlor.

Dacă plătirile se fac prin o a treia persoană cassierul și controlorul dau o adeverință de primire in două exemplare dar numai odată valabilă. La plătirile prin poștă ca notă servesc epistolele, respective cupoanele mandatelor sosite. Transcrierile se fac per prima nota pe baza ordinelor primite.

Asupra conturilor curente se poate dispune in trei moduri. Partida însăș se prezintă și cere să i-se plătească din contul său curent, in care caz dă o chitanță pe baza căreia calculatorul face documentul de cassă, de eșite. Al doilea mod e când banca primește ordin să plătească unei a treia persoane sau să transcrie o sumă oarecare in contul curent al vreunui alt client al ei. In cazul întâi când se prezintă persoana destinată să primească suma avizată, procedura e identică cu cea precedentă. In cazul al doilea trecerile se fac pe baza epistolelor, per prima nota. In fine posesorii de conturi curente pot dispune de bonurile lor și prin cecuri asupra institutului. Spre scopul acesta proprietarilor de conturi curente la cerere li-se dau cărțile de cecuri cu anumiți numeri. Controla cecurilor emise se ține intr'o carte de numeri, despre care am vorbit deja și anume astfel că lângă numerii corespunzători din aceasta carte ai cecurilor trasate asupra institutului se înseamnă data și suma cecurilor respective.

Documentele de cassă de eșite relativ la conturi curente trebuiesc vidimate și de contabilitate, care are să constate dacă sumele cecurilor trasate au acoperire suficientă in bonurile de cont curent ale tranșărilor. — Dacă se cere plătirea unei sume, care ar trece peste bonurile de cont curent ale vreunui tranșant, cu alte cuvinte dacă n'ar fi acoperire suficientă, lichidarea se poate face numai cu învoirea directorului.

Cambiile.

In ceea ce privește privește afacerile de discount, acest institut escontează cambii de ale băncilor asociate cu cari stă in legătură și cari fac deci reescont. — Creditul ce se acordă singuraticelor bănci stă totdeauna in proporție cu acțiunile ce le posed aceste ca acționare ale societății. Escontarea se face cam cu 1/2% peste etalonul oficial.

Fiecare bancă ce escontează trimite cambiile insoțite de o *notă de prezentare* pe blanchete uniforme ce se capătă dela institut. In aceste note se introduce cambiile și se calculează zilele și numerii de interese, rămânând ca controla și calcularea intereselor însăș să se facă la institut.

Cambiile escontate se introduc in *scadențare* lunare, cari au coloane pentru numărul cambiei, suma ei, ziua sosirii, domiciliul, numele acceptantului și prezentatorului, apoi o coloană pentru observarea dacă cambia s'a dat mai departe (de ex. s'a reescontat) sau s'a achitat, prin ceea ce se încunjură obiceiul puțin plăcut de a se trage linii peste cambiile eșite din portofoliu.

Pentru băncile ce fac escont și reescont la acest institut se poartă *foi de credit*, cari cum am spus deoseori, arată angajamentele băncilor față de creditele acordate. Atât in scadențare cât și in foile de credit se trece din notele de prezentare și se punctează apoi cu o consemnare foarte exactă a cambiilor escontate peste zi, consemnare de care vom vorbi mai târziu mai detaliat. Aci amintim numai atât, că această consemnare cuprinde toate cambiile escontate peste zi și se pregătește pentruca la încheierea cassei să se predee directorului împreună cu cambiile spre controlare.

Procedura pentru escont e următoarea: Atât cambiile prezentate direct cât și cele sosite prin poștă se predau calculatorului dela secția principală de calculare, care examinează notele ce le însoțesc, întregindu-le dacă sunt mance, respective făcând alte nouă dacă sunt prea defectuoase sau lipsesc cu totul. Examinează apoi cambiile din punct de vedere formal și legal și cercetează filele de credit ca să vadă cât rămâne deschis, respective cu cât trece peste creditul institutului ce a înaintat respectivele cambii dacă se vor esconta, ceea ce înseamnă pe nota de prezentare, notă care împreună cu fila de credit o prezintă directorului spre lichidare. Directorul, care are drept să facă concesiuni până la 5% peste maximum creditului votat de direcțiune, înseamnă dacă escontarea se poate face sau nu. Dacă escontarea se admite, calculatorul face o notă de escont, pe care împreună cu cambiile cu nota de prezentare a lor și cu fila de credit le dă controlorului spre revizie. Acesta dacă le află în regulă imprimă numeri curenți pe cambii. Apoi controlorul dă nota de discount corespondentului să facă epistolele de lipsă, nota de prezentare o dă unui practicant ca să introducă cambiile în scadențare și filele de credit, iar cambiile le dă la cassă. După ce s'au făcut epistolele prin corespondent, pe baza copiilor acestora și pe baza copiilor notelor de escont suma escontată se trece în fila de cont curent și în fine tot pe baza copiilor amintite mai sus se fac apoi și contabilizările necesare, precum și trecerile în cărțile de salda-conti. Dacă partidele cer să li-se trimită bani, atunci li-se trimit din cont curent.

Controlorul face pe baza notelor de prezentare pentru încheierea de zi o *consemnare* a tuturor cambiilor escontate, consemnare despre care am amintit și am spus că se prezintă directorului spre control. În această consemnare se introduc cambiile după numărul lor cu sumele corespunzătoare. Apoi ia cambii și le aranjază după scadență și după sume, așa că scadența cea mai apropiată să fie cea dintâi, iar cea mai îndepărtată cea din urmă și sumele mai mici să precede pe cele mai mari. În chipul acesta grupele le mai introduce odată în consemnarea de care vorbim. Dacă sumele acestor două grupe sunt identice e dovadă că sumele cambiilor sunt introduse corect. După aceasta controlorul revidează lucrările practicanților așa că punctează scadențele și filele de credit cu consemnarea făcută de dânsul.

Carte pentru cambiile intrate nu se poartă alta afară de scadențare, deoarece notele de prezentare se păstrează și adună în mod cronologic în casa centrală. Relativ la incassarea cambiilor trebuie să facem deosebire între incassarea cambiilor proprii ale institutului și între cele trimise spre incasso dela alte bănci respective și particulari.

Pentru cele dintâi un practicant pregătește zi de zi din scadențare o consemnare a cambilor scadente în ziua proximală, introducând separat cambii domiciliat în provincie (aceste de regulă sunt trimise deja spre incasso, apoi pe cele aflătoare în portofoliu și în fine pe cele reescontate și domiciliat în Budapesta. Toate aceste trei grupe de cambii dau suma totală a scadențelor din ziua următoare. Pe baza acestei consemnări care se revidează de controlor, casierul primește cambii dela casa centrală și anume, bine înțelese, pe cele ce se află în portofoliu. Pe toate aceste cambii se imprimă clauza de achitare, care se subscrie de casier și controlor. În caz când vreuna dintre cambii nu s'ar achita, clauza se nimicește prin ștergere și cambiile se protestează. Consemnarea cam-

biilor rămâne la controlor, care — cum am spus când am vorbit de secția de calculare — de câteori primește vreun document despre vreo incassare, imprimă lângă cambii corespunzătoare ștampila „achitat“, iar un practicant introduce în scadențare și filele de credit semnul de achitare. Cambiiile rămase neachitate se introduc și în consemnările următoare până atunci până se protestează. De protestarea la timp a cambiilor sunt rezponzabili casierul și controlorul, cari se îngrijesc și de expedierea avizelor. Cambiiile protestate se păstrează până la improcesuare în casa centrală.

Relativ la cambiile de incasso observăm, că banca primește pe lângă anumite taxe comisiuni pentru incassarea de cambii, fie ele de plată în Budapesta sau în alt loc din țară. Institutele cari vor să incasseze prin această bancă trimit cambiile lor un anumit timp înainte de scadență provăzute însă cu gir de incasso. La cambiile de plată în provincie se atașează o blanchetă pe care se înseamnă numărul curent ce-l capătă la primire, numele prezentatorului, numele și locuința acceptantului, suma și scadența cambiei și în fine un cont pentru spesele și proviziunea de incasso, de porto și corespondență, eventual de telegramă și protest. La cambiile de plată în Budapesta, de a căror incassare se îngrijește casierul, încă se atașează blanchete, dar numai cu date referitoare la prezentator, acceptant și suma și scadența cambiei. Cu sumele incassate netto se creditează conturile curente ale comitenților, iar dacă n'au conturi curente li-se trimit prin poștă. Cele de incassat în provincie se dau corespondentului ca să le trimeată la vreun institut, respective vreun bărbat de încredere spre incasso. În cazul acesta, dacă se incassează de vreun institut sau particular cu care stă în legătură de afaceri, cu suma netto incassată i-se va debita contul curent.

Cambiiile primite spre incasso se introduc în *Cartea cambiilor de incasso*, care conține coloane pentru datul, numărul cambiei, locul, anul și ziua emiterii, avista, scadența, emitentul, numele și locuința acceptantului, domiciliul, prezentatorul și garanții. Cambiiile de incasso se introduc și în scadențare, numai cât spre deosebire de celelalte se înseamnă cu cerneală colorată. Cele incassate se fac evidente atât în cartea cambiilor de incasso cât și în scadențare. Banca aceasta permite oricărui institut din provincie să-și *domicilieze* cambiile la dânsa, pe cari la scadență dacă se dă acoperire suficientă le rescumpără. O mulțime de institute se folosesc de acest favor mai cu samă de când curia reg. a decis că domiciliarea ulterioară se poate face alternativ în două locuri, dar numai în două locuri. Sunt institute, cari în general toate cambiile ce le reescontează în Budapesta — întâmplase această reescontare la ori și ce institut — le *domiciliează* această bancă, pe care o avizează despre domicilierea făcute. Avizarea de regulă se întâmplă așa, că îi trimite o consemnare a cambiilor domiciliat scadente într'un interval de timp mai îndelungat ca de ex. în două săptămâni sau o lună. Pe baza acestor consemnări, banca știe ce cambii are să i-se prezinte și știe ce sume de bani are să țină la dispoziție. Pentru rescumpărarea cambiilor domiciliat calculatorul face document de cassă de eroğațiuni, document pe care trebuie să-l revideze controlorul și cel ce conduce conturile curente. Acesta din urmă are să constate dacă e acoperire suficientă ca să se poată rescumpără cambiiile domiciliat ce se prezintă. Asemnări fără acoperire suficientă are drept să o facă numai directorul. Cu suma cambiilor domiciliat și rescum-

părate se debitează conturile curente ale institutelor domiciliante. Din contră cu acoperirea primită se creditează.

Reescontul se face prin director și funcționarii superiori. Directorul — în fața controlorilor de casă — dă cambiile șefcontabilului, care pregătește nota de reescont. Primirea acestor cambii șefcontabilul o chitează într-o carte de inmanuare. Notele de reescont se decopiază și cambiile de reescontat se fac evidente în scadențar, indicându-se numele institutului la care sunt reescontate și datul reescontării.

Cambiile reescontate ce sunt de rescumpărat se introduc cum am văzut în consemnarea ce am arătat că se pregătește în fiecare zi pentru cambiile scadente în ziua următoare. Pe baza acestei consemnări ele se rescumpără când se prezintă, bine înțeles dacă sunt domiciliare la institutul însuș. În caz contrar se trimite acoperire la institutul unde sunt domiciliare.

Ioan I. Lăpădatu.

(Va urma).

JURISDICȚIUNE.

Reviziunea ulterioară a statutelor din partea tribunalului. Prin deciziunea sa Nr. 270/905 dela 9 Ianuarie a. c. tabla reg. din Budapesta a enunțat că împrejurarea, că la înregistrarea statutelor originale s'au trecut cu vederea oarecari iregularități, ce s'au aflat în statute, după natura lucrului nu eschide, ca la o ulterioară înregistrare a modificărilor făcute în statute, tribunalul să țină cont și de iregularitățile trecute mai înainte cu vederea.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 9 Martie 1906.

Speranța nutrită în unele cercuri financiare și semnalată și de noi într'un raport anterior, că Banca Imperială germană își va reduce etalonul de 5%, pare a nu se realiza încurând, căci pentru a înfriuri asupra discontului privat, numita bancă a pus în circulație în timpul din urmă mari cantități de asigurațiuni de stat, ceea ce a și provocat o urcare rapidă a discontului privat din Berlin dela 3 $\frac{5}{8}$ % la 4% și chiar 4 $\frac{1}{8}$ %.

Aceasta împrejurare, precum și cererea mare de bani, indeosebi a provinciei, este cauza că și în piața internă banii continuă a fi scumpi. Discontul privat a variat, atât în Budapesta cât și în Viena, chiar și pentru cambii de prima bonitate, cu 1 $\frac{1}{8}$ %—1 $\frac{1}{4}$ % peste etalonul oficial. Ultima situație a Băncii Austro-Ungare arată o reducere de K 55.7 mil. a rezervei de bilete libere de contribuțiune, iar portofoliul este de K 466.4 milioane, cu circa K 115.40 mai mare decât în 1905.

Cu excepțiunea Berlin-ului, în celelalte piețe externe dominează abundența de bani. Anume notează discontul privat în Londra 3 $\frac{1}{2}$ % și în Paris 2 $\frac{1}{2}$ %.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4 $\frac{1}{2}$ %. Banca Națională a României 5%. Banca Imperială Germană 5%. Banca Angliei 4% și Banca Franciei 3%.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu. Din raportul direcțiunii acestui institut asupra gestiunii anului 1905 relevăm următoarele date: Depozitele spre fructificare în sumă de K 13.833.376— dela finele anului, au fost distribuite în 6,633 conturi (față de 6,371 în 1904) dintre cari 3,990 la Centrală și 2,643 la Filiala din Brașov. Mai număroase sunt atât la centrală, cât și la filială depozitele dela K 200— K 1,000— (în total 2.244—); apoi vin depozitele dela K 20—K 100— (1.558 buc.) etc. În portofoliu s'au aflat la 31 Decembrie 1905 28,238 cambii în sumă de K 9.503,998— cu 3,615 mai multe decât în 1904. Numărul obligațiunilor cu cavenți s'a redus în 1905 dela 11,635 la 11,479. Obligațiuni de imprum. ipotecare au fost în vigoare la finea anului 1905 3,490 (față de 3,426 în 1904) în sumă de K 6.252,046—. Pretenziunile acestea ale „Albinei“ au fost asigurate prin ipotecă de un areal de 115,987 jugăre în valoare de K 23.739.283—, va să zică de o valoare aproape împătrită. Cred. camb. cu acop. hipot. au fost la finele anului 881 (față de 55 în 1904) în sumă de K 1.833,260—, iar numărul Imprumuturilor pe efecte a fost 104 (în 1904: 95). Revirementul cassei prezintă următoarele cifre: Intrate K 43.845,037.01 anume la Centrală K 33.589,976.43 și la Filială K 10.255.060.58. Eșite: K 43.798.850.30, anume la Centrală K 33.577,198.51 și la Filială K 10.221,651.79. Revirementul total al cassei a fost de K 87.643.887.31, în Giro-Conto Băncii Austro-Ungare de K 25.603,682.51, Prima-Nota de K 55.411,954.19, iar revirementul general s'a cifrat cu K 387.225,631.72 (în 1904 K 341.334,776), Fondul de penziuni al funcționarilor a avut în 1905 erogațiuni în sumă de K 10,823.84.

Asupra distribuirii profitului net de K 262,010.58 direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere.

Să se dea acționarilor dividendă de 5% provăzută în §-ul 62 din statute după capitalul social de K 1.200,000 K 60,000—. Restul de K 202,010.58 să se împartă cum urmează: 18% tantiemă statutară membrilor direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor institutului K 36,362—. Remunerațiune funcționarilor fără drept de tantiemă și servitorilor K 2,160—. Pentru scopuri de binefacere K 14,000—. Fondului de penziune al funcționarilor K 15,000—. Supradividendă acționarilor K 108,000—. Fondului special de rezervă restul de K 26,488.58.

Primită această propunere: dividendă anului 1905 va fi tot ca în anul precedent de K 28— de acție. Fondul special de rezervă va fi de K 138,798.80. Fondul de penziuni al funcționarilor de K 501,398.65.

„Auraria“, casă de economii, soc. pe acții în Abrud și-a convocat a XVIII-a adunare generală ordinară pe 15 Martie a. c. Intre obiectele de deliberare sunt și următoarele trei de mai mare importanță: alegerea a 2 membri în direcțiune, alegerea comitetului de supraveghiere și votarea unui ajutor de K 20,000— „Reuniunii femeilor române din Abrud și jur“ pentru clădirea unui edificiu pentru școala de fetițe.

Bilanțul anului 1905 prezintă în general puține schimbări față de anul precedent. Activele totale se cifrează cu K 900,376— (în 1904 cu K 852.901.—) anume s'au sporit Escontul cu circa K 19.000— la K 527.801.—, și Imprum. ipotecare dela K 224.071.— la K 236,034.—, Cred. camb. cu acop. hipot. din contră s'au redus cu circa K 14,000— la K 58,483.—. Dintre

pasive au crescut Rezervele cu circa K 8000.— la K 118.330.—. Fondul de penziune dela K 41.472.— la K 45.393.— și Reescontul cu insemnata sumă de circa K 73.000.— la K 116.817.—. Din contră Depozitele spre fructificare cari la finele anului 1904 au fost de K 557.258.— se prezintă in ultimul bilanț numai cu K 526.338.—, va să zică s'au redus cu aproape K 31.000.—. Interesele tranzitoare anticipate deși interesele incassate s'au redus cu circa K 4000.— la K 68.179.— sunt aproape staționare ca și in 1904 cu K 11.311.—. Venitul brut, probabil in urma reducerii intereselor singuraticilor rami de afaceri, este cu circa K 7.000.— mai mic decât in 1904 (starea K 77.827.—) iar beneficiul net de K 19.340.— este in reducere față de 1904 cu circa K 5.600.—.

„*Bihoreana*“, institut de credit și economii, soc. pe acții in Oradea-mare. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 22 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Iosif Vulcan, fiind notar dl Dr. Coriolan Pap, iar verificători ai procesului verbal domnii Dr. Demetriu Kiss, Georgiu Papp și Dr. Nicolau Popovici. Prezenți au fost 36 acționari, reprezentând 512 acțiuni cu 416 voturi.

Profitul net de K 70.520·21 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 36.000.—. Fondului de rezervă K 16.000.—. Scopuri filantropice-culturale K 1.410·40. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 6.078.—. Tantieme și onorare funcționarilor K 3.476·40. Fondului de penziune K 3.691·41. Fondului de rezervă pentru perderi K 1.000.—. Fondului de rezervă pentru perderi la efecte K 515·80. S'a transpus pe anul viitor K 2.348·20.

Distribuirea sumei destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a concretizat direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 12 de cupon și se plătește cu incepere dela 22 Februarie a. c.

In comitetul de supraveghiere au fost aleși d nii: Toma Păcală, Samuil Ciceronescu, Sava Raicu, Dr. Florian Duma și Petru Popescu.

„*Bocșana*“, institut de credit și de economii soc. pe acții in Bocșa-montană. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 25 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Maxim Popoviciu, fiind notar dl Simeon Jivoinoviciu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Dr. Aurel Oprea și Ioan Marcu. Prezenți au fost 79 acționari, reprezentând 342 acțiuni cu 201 voturi.

Profitul net de K 15.176·02 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 6.000.—. Fondului de rezervă K 4.884·08. Fondului pentru scopuri filantropice-culturale K 565·49. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 785·48. Tantieme funcționarilor K 285·63. Dotațiune fond, disponibil K 2.655·34.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului protopopesc gr.-or. rom., Bocșa-mont., K 50.—. Institutului surdo-muților, Timișoara, K 5.—. Masa studenților, Brașov, K 10.—. Fondul „Ioan Popasu“, Caransebeș, K 20.—. Societatea „Petru Maior“, Budapesta, K 10.—. Internatul gr.-or. român, Lugos, K 10.—. Muzeul național român, Sibiu, K 40.—. Muzeul comitatului Caraș-Severin, Lugos, K 10.—. Restul la dispoziția direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 6 de cupon și se plătește cu incepere dela 26 Februarie 1906.

„*Coroana*“, institut de credit și de economii, societate pe acții in Bistrița. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 22 Februarie 1906 sub prezidiul

dlui Dr. Alexandru German, fiind notar dl Emil A. Chiffa, iar verificători ai procesului verbal domnii Mateiu Șirlinean și Dr. Iulian Pop. Prezenți au fost 15 acționari, reprezentând 349 acțiuni cu 235 voturi.

Profitul net de K 9.305·08 s'a distribuit astfel: Dividendă K 5.000.—. Fondului de rezervă K 3.848·12. Fondului de penziuni și ajutorare K 296·70. Fondului de binefacere K 160·26.

Dividenda s'a fixat cu 5% = K 10 — de cupon și se plătește cu incepere dela 1 Aprilie 1906.

In direcțiune s'au reales domnii Dr. Alexandru German și Ioan Baciu.

S'a modificat §. 40 din statutele fondului de penziuni și ajutorare pentru funcționarii institutului. S'a decis inființarea unei filiale in *Lechința* luând in conziderare viitorul frumos, ce il va avea aceasta piață, ce dominează târgurile de pe „Câmpie“.

„*Cordiana*“, institut de credit și economii, soc. pe acții in Fofeldea și-a ținut a VIII-a adunare generală ordinară la 18 Februarie a. c. S'a aprobat raportul direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1905 și raportul comitetului de supraveghiere. Profitul net de K 8.556·10 s'a împărțit conform propunerii direcțiunii cum urmează: Dividendă acționarilor 5% dela capitalul societar de K 60.000.— K 3.000.—. Dotațiune pentru fondul de rezervă K 2.156·02. Tantiemă membrilor din direcțiune 6% K 333·36. Tantiemă directorului executiv 3% K 166·68. Tantiemă pentru funcționari 4% K 222·24. Tantiemă pentru comitetul de supraveghiere 2% K 111·12. Pentru scopuri de binefaceri 3% K 166·68. Se mai dau încă 4% supradividendă acționarilor K 2.400.—.

Dividenda s'a fixat cu 9% = K 9 — de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

In direcțiune au fost aleși d nii N. P. Petrescu și Eliseiu Bălăban, iar in comitetul de supraveghiere dl Toma Benchia, primar in Cornățel.

„*Noiana*“, cassă de păstrare. soc. pe pe acții in Noul-român (cottonul Brașov) este firma unui nou institut de bani, fondat cu capital societar de K 42.000.—, împărțit in 420 acții a K 100.—. Direcțiunea se compune din următorii: Aurel Negruțiu, Ioan Giurca, George Boer, Aurel Oprean, Alex. Bugnar, Alexandru Comșa și Arnold Lessmann.

„*Puiana*“, institut de credit și economii. soc. pe acții in Puj (cottonul Hunedoara). Precum cetim in „Magyar Pénzügy“ in comuna Puj ar fi pe cale a se fondă un nou institut de bani românesc cu capital societar de K 60.000.— in 600 acții a K 100.—. Asupra fundatorilor ne lipsesc date mai deaproape. Terminul final pentru subscrierea acțiilor este 15 Maiu 1906.

Adunări generale au convocat respect. ținut următoarele institute de bani:

- 1 Martie a. c. „Oraviciana“ in Oravița.
- „Făgetana“ in Făget.
- 3 Martie a. c. „Zlăgneana“ in Zlagna.
- 4 Martie a. c. „Creditul“ in Zernești.
- „Ligediana“ in Liget.
- 5 Martie a. c. „Murășana“ in Reghin.
- „Berzovia“ in Jidovin.
- 6 Martie a. c. „Sebeșana“ in Sas-Sebeș.
- Reun. de imprumut etc. in Ilva-mare.
- 7 Martie a. c. „Iulia“ in Alba-Iulia.
- „Hunedoara“ in Deva.

- 8 Martie a. c. „Chiseteiana“ în Chiseteu.
„Parsimonia“ în Bran.
- 10 Martie a. c. „Racoțana“ în Șeica-mare.
„Avrigiana“ în Avrig.
„Hațiegana“ în Hațeg.
- 11 Martie a. c. „Cassa de păstrare“ în Săliște.
„Agricola“ în Ecica-română.
„Crișana“ în Brad.
„Porumbăceana“ în Porumbacul-inferior.
- 12 Martie a. c. „Bistrițana“ în Bistrița.
- 13 Martie a. c. „Doina“ în Cămpeni.
- 15 Martie a. c. „Auraria“ în Abrud.
„Lugoșana“ în Lugoj.
„Unirea“ în Vad.
- 17 Martie a. c. „Chiorana“ în Șomcuta-mare.
„Vlădeasa“ în B.-Huedin.
„Voileana“ în Voila
- 18 Martie a. c. „Aurora“ în Năsăud.
„Târnavăneana“ în Sighișoara.
„Murășanul“ în M.-Radna
- 19 Martie a. c. „Silvania“ în Șimleul-Silvaniei.
- 20 Martie a. c. „Fortuna“ în Rodna-veche.
„Furnica“ în Făgăraș.
„Hondoleana“ în Hondol.
- 22 Martie a. c. „Turnu-Roșu“ în Boița.
„Brădetul“ în Orlat.
- 24 Martie a. c. „Albina“ în Sibiu.
„Economul“ în Cluj.
- 25 Martie a. c. „Cassa de păstrare“ în Mercurea.
- 19 Aprilie a. c. „Olteana“ în Viștea-inferioară.

Dividenda băncilor noastre pe anul 1905.

	Dividenda de cupon		Scadența	
	%	K f		
„Ardeleana“	10	10—	8 Martie	1906.
„Arieșana“	7	7—	15 Maiu	„
„Armonia“	8	8—	18 Februarie	„
„Bihoreana“	6	12—	22 „	„
„Bocșana“	6	6—	26 „	„
„Concordia“, Uzdin	8	8—	23 „	„
„Cordiana“	9	9—	18 Februarie	„
„Coroana“, Timișoara	5	2-50	8 „	„
„Corvineana“	12	12—	12 „	„
„Dacia“	6	6—	1 Maiu	„
„Detunata“	8	4—	1 Februarie	„
„Dunăreana“	5	5—	26 „	„
„Economia“, Cohalm	6	6—	27 „	„
„Făgășana“	6	12—	1 Martie	„
„Fortuna“	9	4-50	1 Maiu	„
„Grănițerul“	9	9—	17 Februarie	„
„Hațiegana“	8	8—	10 Martie	„
„Jiana“	5	2-50	1 „	„
„Iulia“	12	12—	7 „	„
„Lipovana“	9	18—	22 Februarie	„
„Luceafărul“	7	7—	22 „	„
„Mercur“	8	16—	25 „	„
„Mielul“	10	10—	15 „	„
„Murășana“	8	8—	1 Aprilie	„
„Nera“	8	8—	5 Februarie	„
„Oraviceana“	8	8—	2 Martie	„
„Patria“	15	30—	14 Februarie	„
„Plugariul“	8	8—	22 „	„
„Poporul“	6	6—	26 „	„
„Racoțana“	8	8—	10 Martie	„
„Sătmăreana“	6	12—	15 Februarie	„
„Schinteia“	10	5—	1 Iulie	„
„Sălăgeana“	6	6—	24 Februarie	„
„Sebeșana“	11	11—	6 Martie	„
„Sentinela“	8	8—	25 Februarie	„

	Dividenda de cupon		Scadența	
	%	K f		
„Someșana“	8	16—	1 Martie	1906
„Tibleșana“	8	4—	5 Februarie	„
„Timișana“	6	12—	15 „	„
„Ulpiana“	6	3—	1 Maiu	„
„Victoria“	9	18—	25 Februarie	„
„Zărândeana“	10	10—	11 „	„
„Zlăgăneana“	6	3—	3 Martie	„

CRONICA.

O deslușire. Am crezut că prin notița „Răspuns“ la o „Intimpinare“ publicată în numărul nostru ultim la „Cronică“, chestiunea dacă băncile sunt îndreptățite ori nu a face însele fie chiar și pe lângă anumite taxe, intabulara imprumuturilor acordate de ele, este, în cât ne privește pe noi, terminată. O scrisoare sosită la Redacțiunea noastră dela dl Dr. Toma Cornea, avocat în Sighișoara, autorul „Intimpinării“ care a provocat „Răspunsul“ nostru, însă ne face să ne ocupăm din nou cu chestiunea amintită. Neputând publică în întregime scrisoarea primită, vom redă fidel senzul ei. Dl Dr. Cornea zice, că-și susține și bazează aserțiunea că numai avocații etc. ar fi în drept a face intabulari — pe lege. Nu deneagă institutelor de bani dreptul de a se îngriji de intabulari, dar de acest drept ele trebuie să se folosească prin intervenția unui avocat, ori apoi trebuie să împlinească lucrările din chestiune gratuit, căci pentru plată, ori fie și proviziuni, pot împlini astfel de lucrări numai avocații și alți îndreptățiți.

La publicarea acestei păreri a D-Sale în „Gazeta Transilvaniei“ l-a îndemnat „interesul ce-l are față de mersul bun și renumele institutelor noastre de bani, pe cari le consideră drept prețioase foculare de cultură etc. — deci nu i-ar plăcea ca adversarii băncilor noastre să afle noduri în papură pentru a le șicană. Incasarea taxelor de intabulare sub alt titlu (proviziuni etc.) o consideră de neadmisibilă, căci ori în ce vestmant s'ar îmbracă o faptă contrară legii, aceea tot rămâne ce este, o faptă ilegală“.

Noi căci „Răspunsul“ publicat a eșit din Redacțiunea noastră!) ne-am precizat deja punctul de vedere asupra acestei chestiuni și vederile noastre nu le alterează de loc deslușirile de mai sus ale d-nului Dr. Cornea. Este atât de generalizat și învechit uzul la majoritatea băncilor din țară de a se îngriji ele în-tele de intabulara pretenziunilor lor, încât nimeni nu a venit încă la ideea de a vedea în aceasta o faptă ilegală și, precum am mai zis, suntem convinși, că nici în caz de denunțare contra unei bănci, că pentru lucrările de intabulare își calculează oarecari taxe, nu s'ar afla for judecătoresc, care pentru aceasta pretinsă „ocupație clandestină“ să dicteze vre o pedeapsă. Câtă vreme băncile nu se ocupă în mod profesional cu intabularile ci se restrâng a săvârși lucrări de acestea numai pentru clienții proprii, o șicanare a lor pe motivul acesta este eschisă și aceasta cu atât mai mult, cu cât ori avocații și alți autorizați fac intabularile ori institutelor de bani erarul la tot cazul își primește ceea-ce-i compete, și astfel organele statului n'au nici un motiv de a face pe avocații avocaților și altor autorizați prin lege de a comunica cu judecătorile.

„LUGOȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Lugoj.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii ca soc. pe acțiuni „Lugoșana“ se convoacă la a

XVII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Lugoj, la 15 Martie st. n. 1906 înainte de amiază la 10^{1/2} oare în localitatea institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii despre agendele institutului pe anul 1905.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decidere asupra bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și decedere asupra întrebunțării profitului.
5. Alegerea a 2 membri în direcțiune și a unui membru în comitetul de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.
7. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

Lugoj, în 27 Februarie 1906.

Direcțiunea.

ACTIVA.	Bilanțul cu 31 Decemvrie 1905.		PASIVA.	
	K	f		
Cassa în număr la 31 Dec. 1905	56,933-35		Capital de acții	300 000—
Cassa de păstrare postală	4,069-85	61,003-20	Fond de rezervă general	50,772-03
Cambii de bancă	1,548,933-85		Fond de rezervă special pentru dubioase și perderi disponibil	8,431-69
Cambii cu acoperire hipotecară	631,351-24	2,180,285-09	Fond de penziune al oficialților	17,949-90
Imprumut hipotecar		33,034-95	Fond cultural disponibil	8,147-75
Realități		6,824-87	Depuneri spre fructificare	1,544,299-75
Efecte		25,641-10	Reescont	448,122-04
Mobiliar	3,812-60		Interese anticipate pro 1906	23,992-93
după amortizare de 10%	381-26	3,431-34	Dividende neridicate	630—
Capital eloc la bănci străine		117,733-66	Contribuție după interese la depuneri	3,735-28
Interese de reescont anticipate		5,248-42	Creditori	24,164-82
Anticipațiuni		11,120-65	Venit transpus din 1904	1,120-55
Diverse conturi debitoare și interese restante		24,077-03	Venit curat pro 1905	37,033-57
		<u>2,468,400-31</u>		<u>2,468,400-31</u>

PERDERI.	Contul Profit și Perdere.		VENITE.	
	K	f		
Interese capitalizate și ridicate	73,149-30		Venit transpus din anul 1904	1,120-55
Interese de reescont	27,833-66	100,982-96	Interese după cambii de bancă	136,348-91
Contribuție erarială și comunală	10,186-86		„ după cambii cu acop. hipot	30,181-51
Contribuție de 10% la depuneri	7,314-91	17,501-77	„ după împrumut hipotecar	1,767-19
Salare		16,100—	„ după capit. eloc. la diferite bănci	5,599-38
Marce de prezență		1,248-50	„ după efecte	1,031-44
Recuisite		1,593-55	Venit dela realități	395-02
Tipărituri		421-40	Proviziuni	3,547—
Competință de timbru		232-83		
Porto		1,375-81		
Chirie		960—		
10% amortizare din mobiliar		331-26		
Spese de călătorie		298—		
Scopuri de binefacere		360-40		
Anonțuri		380-40		
Venit transpus din 1904	1,120-55			
Venit curat pro 1905	37,033-57	38,154-12		
		<u>179,991—</u>		<u>179,991—</u>

Lugoj, în 31 Decemvrie 1905.

Dr. George Popoviciu m. p., director executiv.

Vasile Jurca m. p., contabil.

Direcțiunea:

Alexandru Maniu m. p. Nicolae Ianculescu m. p. Constantin Popoviciu m. p. George Crăciun m. p. George Iacobescu m. p.
Coriolan Birescu m. p. George Albulescu m. p. Ion Cădariu m. p. Vasile Nicolescu m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 51 (1—1)

Titu Hațieg m. p., prez. Demetriu Jucu m. p. Lazar Lungu m. p. Simeon Barbulescu m. p. Ioan Muntean m. p.

„FURNICA“ cassă de economii, societate pe acții în Făgăraș.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii „Furnica“ societate pe acții, se invită prin aceasta în virtutea §-lui 16 al statutelor societății la a

XXII-a adunare generală ordinară,

care se va ține la Făgăraș în 20 Martie 1906 st. n. înainte de amiază la 10 oare, în localul societății.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1905 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Raportul special al comitetului de supraveghiere.
3. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
4. Alegerea, conform §-lui 30 din statute, a 2 membri în consiliul direcțiunii în locul celor eșiți cu mandate pe 3 ani.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru direcțiune.

Domnii acționari, cari în sensul §-lor 17, 18 și 19 din statutele societății voesc a participa la această adunare generală, în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune la cassa societății sau la institutul de credit și de economii „Albina“ în Sibiu acțiunile lor și eventual dovezile de plenipotență cel mult până la 19 Martie 1906.

Făgăraș, în 20 Februarie 1906.

Direcțiunea.

Activa.		Bilanțul cu 31 Decembrie 1905.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa în numărar		6,791	04	Capital social:	
Cambii escontate	961,004	14		300 acții à K 400	120,000
Credite cambiale cu asigurare ipotecară	238,661	—	1.199,665	Fondul de rezervă	60,000
Imprumuturi pe obligat. cu caventați			57,823	Fondul de garanță	19,529
Credite de cont-curent			47,881	Fondul de penziuni al funcționarilor	27,431
Efecte publice			59,535	Reescont	28,495
Realități:			20	Depuneri spre fructificare	1.159,715
casele societății	68,605	83		Interese tranzitoare anticipate	19,447
diverse realități spre vânzare	17,885	28	86,491	Dividende neridicate	140
Diverse conturi debitoare			4,436	Diverse conturi creditoare	4,913
Mobiliar	1,778	96		Profit curat	24,550
după amortizare de 10%	177	90	1,601		97
			1.464,223		84
					1.464,223
					84

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
		K	f		
Interese:				Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	47,815	24		dela cambii escontate	71,963
pentru camb. reescont.	1,967	30	49,782	dela creditele cambiale cu acop. hipot.	18,588
Spese:				dela imprumuturi pe oblig. cu caventați	3,910
salare, porto, diverse	11,162	—	12,814	dela efectele publice	1,418
marce de prezență	1,652	—		dela creditele de cont-curent	1,115
Contribuțiune:					96,996
directă	5,400	—		Chirie:	
10% la interesele dela depuneri	4,781	52	10,181	dela casele societății	3,926
Arunc comunal și comitatens.			3,046	Provizțiuni	685
Amortizare:				Monede	38
10% din mobiliar	177	90		Devize	37
diferință de curs la efectele publice	1,130	80	1,308		98
Profit curat			24,550		
			101,684		101,684
			07		07

Făgăraș, în 31 Decembrie 1905.

Mateiu C. Jiga m. p., director executiv.

Ioan Dejenariu m. p., contabil.

Direcțiunea:

Iacob Macaveiu m. p.

Alex. Belle m. p.

Gh. Grama m. p.

Dr. Teodor Popescu m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Maximilian Recean m. p.

Subscrisul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Făgăraș, în 3 Februarie 1906.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 52 (1—1)

Nicolau Aron m. p.

Nicolau Clonța m. p.

Gavrilă Cornea m. p.

Moise Derlosea m. p.

Dr. Ioan Șenchea m. p.

Revăzut și aflat în regulă. — Făgăraș, la 31 Ianuarie 1906: Dominic Rațiu m. p., revizor expert.

„BRĂDETUL“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Orlat.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Brădetul“, societate pe acții, se invită conform §-lui 19 din statutele societății la a

XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Orlat la 22 Martie n. a. c. la 12 oare a. m. în localitatea institutului, pe lângă următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1905 și propunerile acesteia.
2. Raportul comitetului de supraveghiere și propunerile acestuia.
3. Deciziune asupra conturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Dezbaterea proiectului prezentat de direcțiune în scopul modificării statutelor.
5. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.
6. Eventuale propuneri în margiile statutelor.

Nr. 50 (1-1)

Domnii acționari, cari în senzul §§-lor 20 și 21 din statutele societății dorește a participa în persoană ori prin plenipotențiați, sunt poftiți a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului, cel mult până la 22 Martie n. a. c. înainte de deschiderea adunării.

Orlat, la 3 Martie 1906.

Direcțiunea.

ACTIVE.	Bilanț cu 31 Decemvrie 1905.		PASIVE.	
	K	f		
Cassa în numărar	1,848-21		Capital social 500 acții à K 50	25,000—
Escont	116,994-20		Depuneri spre fructificare	637,535-03
Imprumuturi pe obligațiuni:			Fondul de rezervă	26,030-46
a) imprumuturi pe ipotecă	107,015-75		Fondul de binefaceri	2,955-98
b) imprumuturi cu cavenți	80,211-78	187,227-53	Fondul de penziune	1,603-82
Depuneri proprii		102,145-90	Interese tranzitoare	3,611—
Imprumut de cont curent		14,745-61	Dividendă neridicată	120—
Diverși debitori		343-31	Diverși creditori	748-24
Mobiliar	685-66		Profit curat	7,818-23
după amortizare	68-66	617—		
Casa institutului	12,633-80			
după amortizare	1,133-80	11,500—		
	435,421-76			435,421-76

EȘITE.	Contul Profit și Pierdere.		ÎNTRATE.	
	K	f		
Interese la depuneri spre fructificare	16,862-23		Intrate:	
Spese administrative:			a) după imprum. pe oblig. și cambii	24,623-33
a) spese de cancelarie	1,440-73		b) după imprumut. de cont curent	892-74
b) contribuțiune directă și competență	2,826-25		c) după depunerile proprii	3,823-59
c) darea comitatensă și cameră	183-55		Interese de întârziere	932-53
d) arunc comună	156-68		Competență	832-66
e) darea după interesele depunerilor spre fructificare	1,686-22	6,293-43	Proviziune	4,424-50
Salare		2,400—	Chirie	330—
Marce de prezență		1,283—		
Amortizarea din mobilier		68-66		
Amortizarea din cassa institutului		1,133-80		
Profit curat		7,818-23		
	35,859-35			35,859-35

Orlat, la 31 Decemvrie 1905.

Dion. P. Decei m. p., secretar-controlor.

Dionisiu Aaron m. p., cassar.

Lud. Pesamosca m. p., contabil.

Direcțiunea:

Dr. George Prunaș m. p., prezident.

Ioan Manta m. p., viceprez.

Valeriu Popoviciu m. p.

Ioan Popescu m. p.

Alexandru Dregan m. p.

I. Lissai m. p.: Revizor expert al delegațiunii băncilor române aliante.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat bilanțul prezent precum și contul profitului și al perderilor și asemănându-l cu registrele principale și auxiliare l-am aflat în deplină consonanță cu acestea și corect.

Orlat, în 1 Martie 1906.

Dr. Ioan Stroia m. p., prezident.

Ioan Ivan m. p.

Aurel Decei m. p.

A. C. Lissai